

ALEKSANDR FAYNBERGNING TARIXIY-IJTIMOIIY JARAYONLARGA MUNOSABATINI IFODALASH TARZI

Sadoqatxon Mirzajonova Ulug'bek qizi

mirzajonovasadoqat24@gmail.com

O'zDJTU, Lingvistika (ingliz tili) yo'nalishi
magistratura bosqich talabasi

Toshkent, O'zbekiston

Annotatsiya. Mazkur maqolada Aleksandr Faynberg she'riyatida umuminsoniy qadriyatlarning qanday ifodalangani tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida shoir she'rlarida uchraydigan vatan, sevgi, xotira, inson hayoti va so'zning ahamiyati kabi mavzular ko'rib chiqiladi. Shuningdek, shoirning lirik qahramoni orqali insonning ichki kechinmalari va hayot haqidagi o'y-mulohazalari qanday ifodalangani tahlil qilinadi. Tahlil shuni ko'rsatadiki, Faynberg she'rlari oddiy va tushunarli obrazlar orqali barcha insonlar uchun muhim bo'lgan fikrlarni yoritadi.

Kalit so'zlar: umuminsoniy qadriyatlar, lirik qahramon, vatan obrazi, xotira, sevgi, inson hayoti.

Abstract. This article analyzes how universal human values are expressed in the poetry of Alexander Feinberg. The study examines themes such as homeland, love, memory, human life, and the importance of the word that appear in the poet's works. Special attention is given to how the poet conveys human feelings and reflections about life through the lyrical speaker. The analysis shows that Feinberg's poems express ideas that are important for all people through clear and simple imagery.

Keywords: universal values, lyrical speaker, image of homeland, memory, love, human life.

Аннотация. В данной статье рассматривается отражение общечеловеческих ценностей в поэзии Александра Файнберга. В исследовании анализируются такие темы, как родина, любовь, память, человеческая жизнь и значение слова в стихотворениях поэта. Особое внимание уделяется тому, каким образом через лирического героя передаются внутренние переживания человека и его размышления о жизни. Анализ показывает, что в стихах Файнберга важные для всех людей идеи выражаются через простые и понятные художественные образы.

Ключевые слова: общечеловеческие ценности, лирический герой, образ родины, память, любовь, человеческая жизнь.

KIRISH

Aleksandr Faynberg zamonaviy adabiy jarayonda o'ziga xos o'rin egallagan shoirlardan biridir. U asosan rus tilida ijod qilgan bo'lsa ham, uning she'rlari mazmuni va ruhiyati jihatidan O'zbekiston madaniy muhiti bilan chambarchas bog'liqdir. Shoir Toshkent shahrida tug'ilib, shu yerda yashab ijod qilgan. Shuning uchun uning asarlarida shu o'lkaning tabiati, odamlarning turmushi va ruhiy dunyosi ko'p uchraydi.

Faynberg ijodi ko'p jihatdan inson hayoti, vaqt, xotira va ma'naviy izlanishlar bilan bog'liq. Uning she'rlarida insonning ichki kechinmalari, o'tgan hayot haqidagi xotiralar va insoniy munosabatlar muhim o'rin egallaydi. Shoir murakkab fikrlarni oddiy va tushunarli obrazlar orqali ifodalaydi. Shu sababli uning she'rlari turli madaniyat vakillari uchun ham yaqin va tushunarli bo'lib qoladi.

Adabiyotda umuminsoniy qadriyatlar deganda barcha insonlar uchun muhim bo'lgan g'oyalar tushuniladi. Masalan, sevgi, vatan, xotira, insoniylik, do'stlik va hayotning qadri kabi tushunchalar shunday qadriyatlarga kiradi. Bunday mavzular turli davrlarda yashagan yozuvchi va shoirlarning asarlarida uchraydi. Aleksandr Faynberg ijodida ham aynan shu mavzular markaziy o'rin tutadi. Uning she'rlarida insonning ichki dunyosi, o'tgan hayot haqidagi xotiralar, vatan bilan bog'liq tuyg'ular

va hayotning ma'nosi haqida o'ylar aks etadi. Shoir ko'pincha insonning hayotdagi o'rni, uning taqdiri va insoniy munosabatlarning qadrini ko'rsatishga harakat qiladi.

Faynberg she'riyatining yana bir muhim tomoni shundaki, unda hayotiy voqealar va insoniy tuyg'ular bir-biri bilan bog'liq holda tasvirlanadi. Shoir oddiy hayotiy holatlar orqali chuqur ma'noli fikrlarni ifodalaydi. Shu jihatdan uning she'riyati nafaqat muayyan davr yoki hudud bilan, balki kengroq insoniy tajriba bilan ham bog'liqdir.

Mazkur maqolaning maqsadi Aleksandr Faynberg she'rlarida umuminsoniy qadriyatlarning qanday ifodalanganini tahlil qilishdan iborat.

MUHOKAMA

Aleksandr Faynberg she'riyatida umuminsoniy qadriyatlar turli obrazlar va hayotiy holatlar orqali ifodalanadi. Shoir inson hayoti, sevgi, vatan, xotira va insoniy munosabatlar kabi mavzularni ko'p yoritadi. Bu mavzular uning she'rlarida sodda, lekin chuqur ma'no beruvchi tasvirlar orqali namoyon bo'ladi. Shoir ijodida vatan tuyg'usi muhim o'rin egallaydi. "Vatan" she'rida u o'z yurti bilan bog'liq tuyg'ularini ifodalaydi. She'rda yurt manzaralari tasvirlanadi va insonning o'z vatani bilan uzviy bog'liqligi ko'rsatiladi.

"Quyoshli, to'rtburchak dalalardan to
Tizma tog'largacha cho'zilgan Vatan..."

Bu satrlar orqali shoir vatan tushunchasini shunchaki geografik hudud sifatida emas, balki inson hayotining ajralmas qismi sifatida ko'rsatadi. Vatan insonning xotiralari, ildizlari va hayoti bilan bog'liq makon sifatida tasvirlanadi. Shu sababli vatan obrazi shoir she'rlarida insonning o'z yurti bilan ruhiy bog'liqligini ifodalovchi muhim timsolga aylanadi. Faynberg she'riyatida sevgi ham muhim umuminsoniy qadriyatlardan biri sifatida tasvirlanadi. "Sevgi" she'rida insoniy tuyg'ularning murakkabligi va ayriliq hissi aks etadi.

“Hijron iztirobi yoshlatar ko‘zni,
Ovutma. Ishq o‘rtar dilni, tug‘uni.”

Bu satrlar orqali shoir sevgi inson hayotida chuqur iz qoldiradigan tuyg‘u ekanini ko‘rsatadi. Sevgi insonning ichki dunyosini ochib beruvchi muhim hissiy holat sifatida talqin qilinadi. Shoir sevgi orqali inson qalbida paydo bo‘ladigan sog‘inch, iztirob va quvonch kabi kechinmalarni ko‘rsatadi. Shoir ijodida so‘zning ahamiyati ham muhim o‘rin egallaydi. “So‘z” she’rida insonlar o‘rtasidagi munosabatlarda so‘zning qanchalik muhim ekani ko‘rsatiladi.

“Haqiqiy baxtsizlik, katta fojia –
Mabodo kechiksa kutilyotgan soʻz.”

Bu satrlar inson hayotida aytilmagan yoki kechikkan soʻz qanchalik katta ahamiyatga ega boʻlishi mumkinligini koʻrsatadi. Shoir soʻz orqali insonlar bir-birini tushunishi va yaqinlashishi mumkinligini eslatadi. Shu bilan birga, oʻz vaqtida aytilmagan soʻz inson qalbida iz qoldirishi ham mumkin. Faynberg sheʼriyatida xotira mavzusi ham muhim oʻrin tutadi. Ayrim sheʼrlarida shoir bolalik yillari, oʻtgan hayot manzaralari va insonning oʻz tugʻilgan joyi bilan bogʻliq xotiralarini tasvirlaydi. Bu tasvirlar orqali oʻtgan hayot insonning bugungi ruhiy dunyosiga qanday taʼsir qilishini koʻrsatadi. Xotira insonning oʻz hayotini anglashiga yordam beradigan muhim ruhiy tajriba sifatida namoyon boʻladi.

Shoir ijodida insonning ichki kechinmalari ko‘pincha tabiat obrazlari orqali ham ifodalanadi. “Shamol” she’rida inson ruhiyati shamol obrazi orqali tasvirlanadi.

“Yuzimga emas, sochimga emas,
Yurakka, yurakka uradi shamol.”

Bu satrlarda shamol oddiy tabiat hodisasi sifatida emas, balki inson ruhiyatiga ta'sir qiluvchi timsol sifatida namoyon bo'ladi. Shamol obrazi inson qalbidagi o'zgarishlar, hayotiy tajribalar va ichki kechinmalar bilan bog'liq ma'no kasb etadi. Shoir tabiat tasvirlari orqali insonning ruhiy holatini ko'rsatishga harakat qiladi. Shu tarzda Aleksandr Faynberg she'riyati inson hayoti bilan bog'liq turli g'oyalarni yoritadi. Vatan, sevgi, so'zning qadri, xotira va insoniy munosabatlar uning she'rlarida bir-biri bilan bog'liq holda namoyon bo'ladi. Shu sababli shoir ijodi nafaqat muayyan davr yoki hudud bilan, balki barcha insonlar uchun muhim bo'lgan g'oyalar bilan ham bog'liqdir.

XULOSA

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, Aleksandr Faynberg she'riyati umuminsoniy qadriyatlarni yoritishda muhim o'rin tutadi. Shoir o'z she'rlarida vatan tuyg'usi, sevgi, xotira, so'zning qadri va insonning ichki kechinmalari bilan bog'liq mavzularni ko'taradi. Bu mavzular uning asarlarida sodda, lekin mazmunli tasvirlar orqali ifodalanadi. Faynberg she'rlarida insonning ruhiy dunyosi va hayot haqidagi o'y-mulohazalari muhim o'rin egallaydi. Shoir murakkab fikrlarni oddiy obrazlar orqali ifodalaydi va shu orqali o'quvchiga yaqin bo'lgan badiiy muhit yaratadi. Uning she'rlarida vatan, sevgi va xotira kabi tushunchalar inson hayotining ajralmas qismi sifatida tasvirlanadi.

Maqolada ko'rib chiqilgan she'rlar tahlili shuni ko'rsatadiki, Faynberg ijodida inson hayoti bilan bog'liq muhim masalalar keng yoritilgan. Shoir tabiat obrazlari, hayotiy tasvirlar va lirik qahramon kechinmalari orqali insonning ichki dunyosini ochishga harakat qiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Файнберг, Александр Аркадьевич. (2021). *Qoralanmaga qasida*. Toshkent: «Adabiyot» nashriyoti.

2. Файнберг, Александр Аркадьевич. (2000). *Избранные стихотворения*. Ташкент: Издательство литературы и искусства имени Гафура Гуляма.
3. Сайидов, Сирожиддин. (2021). Предисловие к сборнику *Qoralanmaga qasida*. Ташкент: Adabiyot nashriyoti.
4. O‘zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. (2002). *O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi*. Toshkent: O‘zbekiston Milliy ensiklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti.
5. Ziyouz.com elektron kutubxonasi. Aleksandr Faynberg she’rlari.
<https://ziyouz.com>
6. Arboblar.uz. Faynberg Aleksandr Arkadevich – tarjimai hol.
<https://arboblar.uz>